

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Ing. H. K.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. A. T., advokátom so sídlom v K., proti žalovanej **JUDr. I. S.**, K., správkyni konkurznej podstaty úpadcu **K.**, IČO: X., so sídlom v K., **o vydanie vecí**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 17 C 149/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. apríla 2014 sp. zn. 2 Co 475/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 25. marca 2010 č.k. 17 C 149/2004-374 v spojení s opravným uznesením z 21. januára 2014 č.k. 17 C 149/2004-487 žalobu o vydanie vecí (bližšie špecifikovaných v žalobe) zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa v konaní nepreukázala vlastníctvo k veciam, ktorých vydania sa domáha, ani to, že sa veci, resp. niektoré z nich, nachádzajú v reálnej dispozícii žalovanej, ako zákonných predpokladov úspešnosti žaloby v zmysle § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 veta prvá O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 24. apríla 2014 sp. zn. 2 Co 475/2013 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením potvrdil s poukazom na správnosť jeho skutkových zistení a právnych záverov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Bol zhodného názoru ako súd prvého stupňa, že žalobkyňa v konaní neuniesla

dôkazné bremeno a nepreukázala svoje vlastníctvo k veciam, resp. že by žalovaná veci, ktorých vydania sa domáha, od žalobkyne prevzala. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal pre existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila podľa § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Namietala, že odvolací súd jej odňal možnosť konať pred súdom tým, že napriek vedomosti, že si v konaní uplatnila zákonom predpísaným spôsobom svoje základné právo na právnu pomoc v odvolacom konaní a že o žiadosti nebolo rozhodnuté, v preskúmvanej veci konal a rozhodol, čím jej bolo porušené právo na spravodlivé prejednanie a rozhodnutie veci. Trvala na tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nesprávne aj po právnej stránke, že nebol zistený riadne skutkový stav veci a vykonané dôkazy boli nesprávne vyhodnotené. Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala, aby odvolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom na obsah dovolania i zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnúť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či postupom súdov nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolateľka namieta, že k tejto vade došlo najmä tým, že odvolací súd vec prejednal a rozhodol, napriek tomu, že nebolo právoplatne rozhodnuté o jej žiadosti o ustanovenie advokáta v odvolacom konaní.

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Zo spisu vyplýva, že žalobkyňa v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa požiadala o ustanovenie advokáta na jej zastupovanie v odvolacom konaní, že rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelárie v Košiciach (ďalej len „Centrum“) zo 17. júla 2013 sp. zn. 6242/2013-PP bol žalobkyňi predbežne nepriznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a že odvolaciemu súdu nebolo v čase rozhodovania (24. apríla 2014) známe, že žalobkyňi bol Centrom rozhodnutím z 18. októbra 2013 na jej zastupovanie ustanovený advokát Mgr. H., ktorému 18. novembra 2013 žalobkyňa písomne udelila plnomocenstvo, tak ako to žalobkyňa tvrdí v dovolaní na č.l. 508 spisu, nakoľko dané rozhodnutie ani písomné plnomocenstvo k dovolaniu nepriložila a ani doposiaľ do spisu nezaložila.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd v danej veci postupoval podľa § 214 ods. 1 O.s.p., ktorý stanovuje, že na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem, a podľa § 214 ods. 2 O.s.p., ktorý stanovuje, že v ostatných prípadoch môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Ďalej zistil, že v nadväznosti na tento postup odvolací súd oznámil miesto s čas verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu, a to spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu (§ 156 ods. 3 O.s.p.).

Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené je toho názoru, že v konaní nedošlo k žalobkyňou tvrdenému porušeniu práva na právnu pomoc v konaní. Bolo totiž povinnosťou ustanoveného a splnomocneného advokáta žalobkyne, prípadne aj samotnej žalobkyne (ak skutočne k ustanoveniu a splnomocneniu došlo, keďže ani v dovolacom konaní táto skutočnosť nebola preukázaná), aby odvolaciemu súdu túto skutočnosť oznámili. Bez tohto úkonu a predloženia plnomocenstva súd nemôže mať vedomosť o tom, že účastník má v konaní zástupcu a opomenutie tejto povinnosti nemožno pripísať na stranu súdu, aby znášal to, čo zanedbal účastník. V danom prípade žalobkyňa ani jej zástupca takto nepostupovali, hoci od ustanovenia zástupcu a písomného splnomocnenia do rozhodnutia odvolacieho súdu uplynula doba takmer 6 mesiacov a tým sa sami vystavili z toho vyplývajúcim prípadným dôsledkom.

Keďže v danom prípade odvolací súd postupoval v súlade § 214 ods. 2 a 156 ods. 3 O.s.p. a žalobkyňa aj jej zástupca mali možnosť sa o vyhlásení rozsudku dozvedieť zákonom určeným spôsobom (viď zoznam vecí určených na vyhlásenie odvolacím súdom bez nariadenia pojednávania založený v súdnom spise na č.l. 490 a 491), nedošlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred odvolacím súdom v zmysle §237 písm. f/ O.s.p.

Dovolateľka v danej veci namietala aj odňatie jej možnosti pred súdom konať postupom súdov v procese vykonávania dokazovania a hodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania.

Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011).

Nevykonanie určitého dôkazu (nevyhovenie návrhu účastníka, aby súd vykonal ten – ktorý dôkaz) môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (viď R 125/1999, R 6/2000).

Žalobkyňou namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania, môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Pre úplnosť treba dodať, že odvolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvostupňového a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať

dokazovanie – vid' § 243a ods. 2, in fine O.s.p. („dokazovanie však nevykonáva“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že odvolací súd jej v danej veci znemožnil realizáciu procesných oprávnení, ktoré jej patrili ako účastníčke konania, tým, že jeho rozhodnutie nemá (podľa jej názoru) náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. a vzhľadom na nedostatok dôvodov je nepreskúmateľné. Judikatúra najvyššieho súdu (vid' R 111/1998) ale zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nie je vadou zakladajúcou zmätočnosť (v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.), ale že je tzv. inou vadou konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Názor, ktorý je vyjadrený v uvedenom judikáte, je naďalej plne opodstatnený a dovolací súd ani v prejednávanej veci nemá dôvod odkloniť sa od neho. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (iba) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovoláním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237

písm. f/ O.s.p.“. Obdobne formuloval svoje závery ústavný súd aj v uznesení zo 4. júna 2014 sp. zn. I. ÚS 287/2014, ktorým ako zjavne neopodstatnenú odmietol sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 23. januára 2014 sp. zn. 3 Cdo 139/2012.

Na tomto základe dovolací súd konštatuje, že predmetná námietka dovolateľky sa týka takej okolnosti (nepreskúmateľnosti rozhodnutia), ktorú možno, pokiaľ je vôbec daná, považovať iba za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) úspešne uplatniteľný (iba) v procesne prípustnom dovolaní, nie však za procesnú vadu konania zakladajúcu prípustnosť dovolania.

Dovolanie je odôvodnené aj vadami konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (tzv. inými vadami konania) a nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá však prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011).

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobkyne podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. novembra 2014

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková